

NOTA

Betreft: Syntheseverslag over de plenaire zitting
 - Brussel, 20 december 2002 ¹

I. OPENING VAN DE ZITTING

1. Presentatie door de voorzitter van het werkprogramma voor 2003

1. De voorzitter Giscard d'Estaing opende de plenaire zitting van de Conventie en verheugde zich over het resultaat van de Europese Raad van Kopenhagen betreffende de uitbreiding. Hij verzocht de Conventie om samen met hem de tien landen te feliciteren waarmee de onderhandelingen thans zijn afgerond.

2. De voorzitter wees op het vele werk dat de Conventie vanaf begin 2003 voor de boeg heeft, wil men de door de Europese Raad in Kopenhagen afgesproken termijn voor het afronden van het werk van de Conventie halen. De zitting van de Conventie in januari wordt gewijd aan een eerste bespreking over de werking van de instellingen op basis van een puntennota die door het praesidium zal worden verspreid. Tijdens de eerste van de twee zittingen van februari wordt het verslag van de Werkgroep "sociaal Europa" besproken, en eventueel ook de regionale dimensie. Inmiddels is het praesidium begonnen met de opstelling van ontwerp-verdragsartikelen op basis van de besprekingen in de plenaire zitting en van de verslagen van de diverse werkgroepen.

¹ Het verbatim van de plenaire zitting staat op de volgende website:
<http://www.european-convention.eu.int>.

Een eerste reeks artikelen (titels I, II en III) is reeds in voorbereiding en moet klaar zijn om tijdens de plenaire zitting van januari aan de Conventie te worden voorgelegd, zodat zij in februari kan worden besproken. Een tweede reeks (titels V, VII en IX) wordt in februari voorgelegd, en een derde reeks (titels IV, VI, VIII en X) wordt in maart/april voorgelegd. Hierdoor zou de Conventie tegen Pasen kunnen beschikken over een volledig ontwerp van het eerste deel van het verdrag. Deel III (Algemene en eindbepalingen) wordt ook in april verspreid.

3. Tevens wordt een aanvang gemaakt met het tweede deel van het verdrag. Het praesidium is voornemens om uiterlijk eind januari aan de Conventie een analyse van de bestaande verdragsartikelen te verstrekken, met opgave van de artikelen die in deel I van het nieuwe verdrag door nieuwe artikelen zouden worden vervangen, die welke in deel II door nieuwe artikelen zouden moeten worden vervangen (bv. de huidige GBVB en JBZ-bepalingen), en die waarvoor slechts technische wijzigingen nodig zouden zijn (om rekening te houden met de nieuwe bepalingen in deel I). Het praesidium stelt m.b.t. deel II die ontwerp-artikelen op waarvoor een ingrijpende wijziging nodig is. Voor de artikelen die enkel technisch moeten worden gewijzigd, is het praesidium voornemens om het secretariaat van de Conventie te laten samenwerken met een groep deskundigen uit de juridische diensten van de drie instellingen.
4. De procedures voor de behandeling van ontwerp-artikelen hangen af van de resultaten van de besprekingen in de plenaire zittingen. Indien zij in grote lijnen worden aanvaard tijdens de plenaire zitting, wordt de leden van de Conventie verzocht om vervolgens schriftelijk alle detailpunten voor te leggen waarmee volgens hen rekening moet worden gehouden. Indien er substantiële meningsverschillen bestaan, kan een discussiegroep met een specifiek mandaat en een strikte termijn worden opgericht. Het praesidium wil ervoor zorgen dat elk lid van de Conventie zoveel mogelijk betrokken wordt bij de nieuwe en beslissende fase van het werk van de Conventie, en is van mening dat de werkmethoden die het voorstelt, de beste waarborg zijn dat de Conventie vóór de zomer een zo ruim mogelijke consensus bereikt.

2. Extern optreden

- **Debat over het verslag van werkgroep VII onder het voorzitterschap van de heer Dehaene (CONV 459/02)**

i. Presentatie van het verslag door de heer Dehaene

5. Vice-voorzitter Dehaene, voorzitter van Werkgroep VII, presenteerde zijn verslag (CONV 459/02). Hij wees erop dat de groep bij haar werkzaamheden is uitgegaan van de gemeenschappelijke wens om te zorgen voor een grotere samenhang en doeltreffendheid in het externe optreden van de EU en schetste een aantal van de belangrijkste aanbevelingen. De groep stelt voor om de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de EU vast te leggen in het Verdrag (daartoe werd een tekst opgesteld), en om deze door de Europese Raad te laten omzetten in specifieke strategische doelstellingen. Met betrekking tot de bevoegdheden wordt voorgesteld dat het Verdrag expliciet de bevoegdheid van de Unie vastlegt voor het sluiten van externe overeenkomsten die aangelegenheden bestrijken welke onder haar interne bevoegdheden vallen. De groep heeft nagegaan op welke manieren de regelingen binnen en tussen de instellingen kunnen worden versterkt teneinde de samenhang en de doeltreffendheid van het externe optreden te verbeteren. Verschillende opties ter verbetering van de coördinatie tussen de hoge vertegenwoordiger en het Commissielid voor externe betrekkingen werden besproken en men neigde er in het algemeen naar om de twee functies te laten uitoefenen door één persoon die lid zou zijn van de Commissie maar die met betrekking tot het GBVB een afzonderlijk mandaat van de Raad zou krijgen en aan de Raad verantwoording verschuldigd zou blijven. Teneinde de besluitvorming doeltreffender te maken, is de groep het erover eens dat de huidige bepalingen voor de besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid (BGM) in het GBVB beter moeten worden gebruikt, en beveelt zij aan om in het Verdrag een bepaling op te nemen die de Europese Raad de mogelijkheid biedt om met eenparigheid van stemmen te besluiten het gebruik van BGM in de toekomst uit te breiden. Er bestond een ruime tendens, maar geen eensgezindheid, om het gebruik van BGM uit te breiden tot alle gebieden van het handelsbeleid. Andere aanbevelingen hebben betrekking op een verhoogde samenhang in de externe vertegenwoordiging van de Unie, het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking en de rol van het Europees Parlement.

ii. Debat in de plenaire zitting

6. De leden van de Conventie waren over het algemeen ingenomen met het werk van de werkgroep extern optreden en in het bijzonder met haar poging om de verschillende standpunten bij elkaar te brengen en om punten van overeenkomst met betrekking tot het mandaat te bepalen. De leden van de Conventie erkenden het belang van een verhoogde samenhang en een betere doeltreffendheid, thema's die herhaaldelijk terugkwamen tijdens het debat in de plenaire vergadering. Iedereen was het erover eens dat de Unie veel te winnen heeft bij een collectief optreden op internationaal gebied, en dat zij op samenhangende en doeltreffende wijze gebruik moet maken van alle instrumenten die zij tot haar beschikking heeft. De hamvraag in het debat was welke regelingen, zowel met betrekking tot de wijziging van het Verdrag als tot de hervorming van de werkmethoden, de Unie zouden helpen om uit te groeien tot een sterkere speler op wereldvlak die zijn belangen kan verdedigen en zijn waarden kan propageren. Sommige leden merkten echter op dat het echte probleem niet ligt bij de institutionele regelingen, maar bij de politieke wil en het engagement van de EU om gemeenschappelijke standpunten over erg belangrijke politieke kwesties in te nemen.
7. De volgende punten werden naar voren gebracht.

Beginnelsen en doelstellingen

8. Er bestond algemene steun voor de aanbeveling van de werkgroep om de onderliggende beginselen en de algemene doelstellingen van het externe optreden van de EU duidelijk in het Verdrag te omschrijven. Er was ook ruime steun voor de door de werkgroep voorgestelde tekst waarin deze "beginselen en doelstellingen" worden omschreven. Sommige leden betreurden echter dat hierin niet wordt verwezen naar het Europees Handvest van de Grondrechten. Sommigen juichten toe dat in de beginselen en doelstellingen wordt gesteld dat het hoofddoel van de ontwikkelingssamenwerking het uitbannen van armoede moet zijn, in het bijzonder in de lage-inkomenslanden, terwijl anderen hun bezorgdheid uitten over het feit dat een dergelijke verwijzing de actieradius van het ontwikkelingsbeleid van de EU zou kunnen beperken.

Verband tussen samenhang en doeltreffendheid enerzijds en structuren binnen de instellingen anderzijds

9. Dat er een verband bestaat tussen de doelstelling om de samenhang en de doeltreffendheid bij het externe optreden te verbeteren enerzijds en de organisatie en structuren van de instellingen anderzijds, werd door velen erkend. Een groot aantal leden verleenden hun steun aan de splitsing van de Raad algemene zaken en externe betrekkingen in twee aparte Raadsformaties, waardoor een afzonderlijke Raadsformatie voor "extern optreden" tot stand zou worden gebracht. Verscheidene leden waren van oordeel dat deze Raad moet worden voorgezeten door de persoon die de functie van hoge vertegenwoordiger bekleedt, terwijl anderen betwijfelden of de verantwoordelijkheden van de HV verenigbaar zijn met de opdracht om de Raad voor te zitten, vooral wanneer een en dezelfde persoon de functie van HV combineert met die van Commissielid voor externe betrekkingen.
10. De aanbeveling om binnen de Commissie een centraal punt in te stellen voor alle gebieden van de externe betrekkingen die onder haar verantwoordelijkheid vallen, kreeg ruime steun. Verscheidene sprekers waren er voorstander van om deze rol toe te vertrouwen aan een vice-voorzitter van de Commissie.
11. Men benadrukte dat het van belang is overlappingsen te vermijden en de samenhang en efficiëntie te verbeteren op het niveau van de diensten. Velen spraken zich uit voor de oprichting van één gemeenschappelijke dienst voor het externe optreden. Verscheidene leden zegden voorstander te zijn van de oprichting van een diplomatieke dienst en een diplomatieke academie van de EU, terwijl anderen stelden dat de nationale structuren niet kunnen worden vervangen en de voorkeur gaven aan een betere samenwerking tussen de bestaande structuren in de lidstaten.

Verband tussen samenhang en doeltreffendheid enerzijds en instrumenten en besluitvormingsprocedures anderzijds

12. Er was consensus over de noodzaak om beter gebruik te maken van de bestaande mogelijkheden voor besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid op GBVB-gebied, alsook over de noodzaak van bepalingen die ruimte laten voor een zekere mate van flexibiliteit, zoals constructieve onthouding. Iedereen was het erover eens dat het nuttig is een nieuwe bepaling in het Verdrag op te nemen die zou voorzien in de mogelijkheid voor de Europese Raad om in de toekomst met eenparigheid van stemmen te besluiten het gebruik van BGM op GBVB-gebied uit te breiden. Sommigen wilden nog verder gaan door nu een uitbreiding van BGM in het nieuwe verdrag op te nemen teneinde een efficiënte besluitvorming in een uitgebreide Unie te vergemakkelijken. Zij stelden dat alleen al de aanwezigheid van de mogelijkheid om een beroep te doen op BGM, het bereiken van een consensus in de Raad in de hand werkt. Sommigen onderstreepten dat een lidstaat niet zou aanvaarden in de minderheid te zijn in een aangelegenheid waarin voor hem vitale belangen op het spel staan, en gaven daarom de voorkeur aan een vrijwaringsclausule om dergelijke situaties te voorkomen.

13. Voorstellen om BGM uit te breiden tot alle gebieden van het handelsbeleid, inclusief diensten en intellectuele eigendom, konden rekenen op ruime steun. Sommigen onderstreepten echter dat een en ander geen afbreuk mag doen aan de harmonisatie op gebieden van het intern beleid. Sommigen waarschuwden voor een uitbreiding van BGM op dit vlak, omdat zij zich zorgen maakten over de implicaties voor de bevoegdheidsverdeling op gebieden van het intern beleid.
14. Verscheidene sprekers onderstreepten de noodzaak om te zorgen voor samenhang tussen de ontwikkelingssamenwerking en andere aspecten van het externe optreden en de externe aspecten van het interne beleid. Sommigen benadrukten dat het van belang is te stellen dat de EU-ontwikkelingsprogramma's gericht zijn op armoedebestrijding. Een aantal sprekers onderstreepte ook de noodzaak om te zorgen voor een betere coördinatie tussen het beleid op Europees niveau enerzijds en het ontwikkelingsbeleid en het beschikbaar stellen van middelen op nationaal niveau anderzijds.
15. Verschillende leden verleenden hun steun aan het voorstel om in het Verdrag een bepaling op te nemen met betrekking tot "gezamenlijke initiatieven" waarbij verschillende aspecten van het externe optreden van de EU gecombineerd zouden worden en zodoende een coherente aanpak zou worden aangemoedigd.

Verband tussen het vermogen om in het kader van het GBVB onmiddellijk op te treden en de beschikbaarheid van financiële middelen

16. Benadrukt werd dat het belangrijk is dat de Unie haar besluiten in concrete acties kan omzetten en derhalve dat ervoor wordt gezorgd dat de nodige middelen naar het GBVB-gedeelte van de EU-begroting gaan. Verscheidene leden van de Conventie steunden het voorstel dat de persoon die de functie van HV bekleedt, gemachtigd is met spoed de nodige financiële middelen bijeen te brengen om snel te kunnen reageren op de ontwikkelingen ter plaatse.

Rol van het Europees Parlement

17. Vele leden waren van oordeel dat de rol van het Europees Parlement in het externe optreden van de EU moet worden versterkt, met meer doorstroming van informatie vanuit de andere instellingen, een grotere rol bij de onderhandelingen over en het sluiten van internationale overeenkomsten (instemmingsprocedure voor overeenkomsten die financiële implicaties voor de EU-begroting hebben of die gaan over aangelegenheden waarover intern via de medebeslissingsprocedure is besloten) en regelmatige debatten over GBVB-zaken met de persoon die de functie van HV bekleedt.

Externe vertegenwoordiging

18. De meeste sprekers benadrukten het belang van duidelijkheid in de externe vertegenwoordiging van de Unie, en waren het erover eens dat regelingen voor de externe vertegenwoordiging van zodanige aard moeten zijn dat zij bijdragen aan het vermogen van de Unie om internationale ontwikkelingen te beïnvloeden. Voor een groot aantal sprekers hield dit in dat de Unie moet streven naar een formele status, zo mogelijk volwaardig lidmaatschap, in relevante gespecialiseerde organisaties. Sommigen voegden eraan toe dat dit niet ten koste mag gaan van de status van de lidstaten in die organisaties. Een aantal sprekers gaf te kennen dat de implicaties van de vertegenwoordiging van de Eurozone in internationale financiële instellingen verder besproken moet worden. Sommige leden waren van oordeel dat het overbrengen van een en dezelfde boodschap belangrijker is dan te beschikken over een woordvoerder of een vertegenwoordiging. Men was het er algemeen over eens dat de coördinatie in internationale organisaties en conferenties moet worden verbeterd.

Betrekkingen tussen de instellingen en de actoren

19. De leden van de Conventie waren het eens met het oordeel van de groep dat de rol van de hoge vertegenwoordiger voor het GBVB en die van het Commissielid voor externe betrekkingen moeten worden bekeken wanneer wordt nagegaan hoe kan worden gezorgd voor een betere samenhang tussen besluiten inzake het buitenlandse beleid enerzijds en het inzetten van instrumenten op het gebied van externe betrekkingen anderzijds.
20. Verscheidene sprekers waren van oordeel dat beide functies moeten opgaan in de Commissie. Sommigen onder hen hadden vragen bij de optie die terug te vinden is in de aanbevelingen van de groep en die erin bestaat beide functies te laten uitoefenen door één persoon ("twee petten"). Anderen konden deze optie aanvaarden als een tussentijdse stap. Verscheidene andere sprekers gaven de voorkeur aan deze optie en waren van oordeel dat zij het voordeel biedt dat de specifieke regelingen voor onderscheiden beleidsgebieden worden geëerbiedigd en er tegelijkertijd gezorgd wordt voor algemene samenhang.

21. Een aantal leden was van oordeel dat beide functies gescheiden en verschillend moeten blijven, en was voorstander van praktische maatregelen om de samenwerking en de samenhang tussen de twee beleidsgebieden te verbeteren. De Raad speelt een centrale rol in het buitenlands beleid en de specifieke relatie van de HV met de regeringen en in het bijzonder met de ministers van Buitenlandse Zaken moet worden behouden. Daarenboven vormen het EVDB en de militaire vermogens een belangrijk hulpmiddel ter ondersteuning van het buitenlands beleid en kunnen verantwoordelijkheden op defensiegebied niet aan de Commissie worden verleend. Er werd nadrukkelijk gewezen op de haalbaarheid van de "twee-petten-optie", de mogelijke gevolgen ervan voor de aard en de werking van het college van commissieleden, en op de moeilijkheid dat één persoon rekenschap zou moeten geven aan twee autoriteiten. Sommige leden achtten het niet wenselijk dat een "persoon met de twee petten" of "vertegenwoordiger voor externe betrekkingen" de Raad extern optreden zou voorzitten. Anderen waren van oordeel dat het voor de samenhang belangrijker is de HV de Raad te laten voorzitten dan de functies van HV en commissielid voor externe betrekkingen in één persoon te combineren.
22. Eén lid beval aan het ambt van minister van Buitenlandse Zaken van de EU in het leven te roepen. Deze zou werken onder het gezag van de voorzitter van de Europese Raad en zou de functie van de huidige HV uitoefenen en tevens bevoegdheden op het gebied van externe betrekkingen hebben.
23. Een aanzienlijk aantal sprekers was van oordeel dat het probleem van de rol van de HV en die van het commissielid voor externe betrekkingen verder moet worden besproken in het kader van het ruimere debat over de instellingen.

iii. Slotopmerkingen

24. De vice-voorzitter, de heer Dehaene, onderstreepte dat de groep er in haar werkzaamheden naar heeft gestreefd het wederzijdse begrip te vergroten en de verschillende standpunten die over een aantal onderwerpen bestaan, dichter bij elkaar te brengen. De leden van de groep deelden dezelfde doelstelling, nl. het bepalen van punten van overeenstemming waardoor de Unie stappen kan ondernemen voor een meer doeltreffend en samenhangend optreden. Hij merkte op dat een aantal aanbevelingen van de groep ruime steun van de plenaire zitting had gekregen.

25. In antwoord op bepaalde opmerkingen verklaarde hij dat het gebruik van BGM op GBVB-gebied moet worden beschouwd als een belangrijk hulpmiddel om een consensus te bereiken, dat lidmaatschap van de Unie in internationale organisaties niet ten koste zou gaan van de status van de lidstaten in deze organisaties, en dat de voorstellen voor een diplomatieke dienst en een diplomatieke academie van de EU bedoeld zijn als aanvulling op die van de lidstaten, en niet ter vervanging ervan. Ten slotte bevestigde hij dat de optie om één persoon de functies van HV en van Commissielid voor externe betrekkingen te laten uitoefenen, zoals weergegeven in de aanbevelingen van het verslag, is voorgesteld om een evenwicht te bereiken tussen enerzijds de noodzaak om de onderscheiden regelingen tussen beleidsvorming op GBVB-gebied en andere aspecten van de externe betrekkingen te behouden, en anderzijds de noodzaak om de samenhang tussen alle aspecten van het externe optreden van de EU te verbeteren.
26. De vice-voorzitter, de heer Dehaene, wees erop dat de rol van de HV en de verantwoordelijkheden van de Commissie in het externe optreden, alsook specifieke punten inzake de "twee-pettenoptie", verder worden besproken in het kader van het ruimere debat over de instellingen.

Defensie

- **Debat over het verslag van Werkgroep VIII onder het voorzitterschap van de heer Barnier (CONV 461/02)**

i. Voorstelling van het verslag door de heer Barnier

27. De heer Barnier, voorzitter van Werkgroep VIII, stelde zijn verslag voor (CONV 461/02). Hij benadrukte dat het eerste deel van het verslag beschrijvend is opgevat. Dit is belangrijk om de daaropvolgende aanbevelingen in hun verband te kunnen zien. Defensie is van zodanige aard dat de groep de bijzondere verplichting had aanbevelingen op te stellen die zowel realistisch als geloofwaardig zijn. Verscheidene leden van de groep hebben het onderwerp vanuit verschillende perspectieven benaderd. Desalniettemin bevat het tweede deel van het verslag een aantal aanbevelingen die ruime steun in de groep hebben gekregen. Wanneer de standpunten uiteenliepen, is dit in het verslag duidelijk aangegeven. De zeer verschillende vermogens, achtergronden en ambities van de lidstaten, die zijn weergegeven in de bijdragen

van de groepsleden, tonen aan dat flexibiliteit noodzakelijk is. Een essentieel onderdeel van het verslag is derhalve het gedeelte waarin voorstellen worden gedaan voor de instelling van specifieke vormen van nauwere samenwerking tussen die lidstaten die bepaalde aspecten van het EVDB verder willen ontwikkelen. De heer Barnier was ingenomen met de recente overeenkomst inzake permanente regelingen tussen de Unie en de NAVO, waardoor het voor de Unie mogelijk wordt haar eigen operaties in FYROM en Bosnië uit te voeren. Hij zette de belangrijkste aanbevelingen van de groep uiteen.

ii **Debat in de plenaire zitting**

28. Tijdens het debat bleek ruime steun te bestaan voor de resultaten van de werkzaamheden van de groep. Vele sprekers schaarden zich volledig achter de aanbevelingen van het verslag. Verschillende sprekers achtten het belangrijk dat in het verslag naar de algemene doelstellingen van het EVDB wordt verwezen, en in het bijzonder dat de aanbevelingen van de groep niet bedoeld zijn om de Unie om te vormen tot een militaire alliantie. Enkele sprekers benadrukten dat het van belang is het EVDB te behouden als onderdeel van het GBVB van de Unie. Voor sommigen betekende dit dat in het constitutioneel verdrag geen afzonderlijk hoofdstuk over defensie moet staan. Eén spreker kon het verslag niet onderschrijven omdat hij van oordeel was dat onderwerpen inzake defensie en veiligheid een zaak van de afzonderlijke lidstaten en van de NAVO zijn. Een andere spreker betreurde alle verdere stappen om het EVDB te ontwikkelen, omdat hij in de plaats daarvan liever een demilitarisering van de Unie ziet.
29. De aanbevelingen in het verslag over de actualisering van de Petersbergtaken werden door de overgrote meerderheid van de sprekers gesteund. Eén spreker wilde bevestigd zien dat door de toevoeging "conflictpreventie" de Unie geen preventieve militaire actie kan ondernemen. Er was tevens ruime steun voor de voorstellen die werden gedaan teneinde een grotere samenhang en doeltreffendheid bij de uitvoering van crisisbeheersingsoperaties te waarborgen. Verscheidene sprekers waren in het bijzonder ingenomen met de aanbeveling om de rol van de hoge vertegenwoordiger in crisisbeheersingsoperaties te versterken. Sommigen benadrukten (zoals in het verslag naar voren komt) dat de hoge vertegenwoordiger moet werken onder het gezag van de Raad, en in nauw en permanent contact met het PVC, en dat nieuwe regelingen de integriteit van het militaire commando moeten eerbiedigen.

30. Het voorstel om een fonds op te richten voor de financiering van de voorbereidende fasen van crisisbeheersingsoperaties vond ruime steun. Eén spreker onderstreepte dat het van belang is een oplossing te vinden voor het probleem van de financiering van gemeenschappelijke kosten voor de militaire aspecten van crisisbeheersingsoperaties.
31. Een aantal sprekers was ingenomen met de aanbevelingen om de flexibiliteit in de besluitvorming te vergemakkelijken. Anderen vreesden echter dat regelingen ter bevordering van de flexibiliteit verdeeldheid zouden kunnen zaaien. Men stelde met name voor dergelijke regelingen te baseren op de bestaande instellingen van de Unie. Verscheidene sprekers steunden het voorstel om een vorm van nauwere samenwerking in te stellen (naar analogie van de Eurozone) voor de lidstaten die dit wensen. Sommige sprekers benadrukten dat het van belang is deelnemingscriteria vast te stellen, maar één spreker drong erop aan dat dergelijke criteria zodanig worden opgesteld dat lidstaten met beperkte militaire middelen niet worden uitgesloten. Een aantal sprekers steunde de uitbreiding van nauwere samenwerking naar het EVDB. Anderen waren echter voorzichtiger en achtten verder beraad wenselijk. Eén spreker drong er in het bijzonder op aan dat voor taken waarin reeds is voorzien uit hoofde van het Verdrag (bv. de Petersbergtaken), de goedkeuring van de volledige EU vereist blijft.
32. Er was ruime steun voor de opneming in het verdrag van een solidariteitsclausule op grond waarvan alle EU-instrumenten (waaronder de militaire middelen en de EVDB-structuren, maar ook de politieke en justitiële samenwerking, de civiele bescherming, de grenscontrole enz.) kunnen worden ingezet om de lidstaten te helpen het hoofd te bieden aan terroristische aanvallen op het grondgebied van de Unie en de burgerbevolking en de democratische instellingen te beschermen. Sommigen hechtten er belang aan dat de in het verslag van de groep opgenomen parameters voor de toepassing van een dergelijke clausule in acht worden genomen.
33. Een aantal sprekers wilde verder gaan door de werkingssfeer van een dergelijke clausule uit te breiden, en steunde derhalve de idee van een clausule inzake solidariteit en gemeenschappelijke veiligheid, die niet beperkt zou worden tot terroristische dreigingen. Verscheidene sprekers waren van oordeel dat het toekomstige verdrag een clausule inzake collectieve defensie moet bevatten, eventueel in de vorm van een protocol dat openstaat voor de

lidstaten die dit wensen te ondertekenen. Voor sommigen zouden hierdoor de resterende WEU-defensieverplichtingen uit hoofde van artikel V van het Verdrag van Brussel in de EU kunnen worden geïntegreerd. Verscheidene sprekers verzetten zich met klem tegen elke opnemning van collectieve defensie in de EU. Eén lid kon in overweging nemen om de verbintenis van artikel V van het WEU-Verdrag op te nemen in een protocol, op voorwaarde dat het wordt aangevuld met de bepalingen van artikel IV van datzelfde verdrag.

34. Het voorstel voor de oprichting van pools van civiele of militaire eenheden die in civiele bescherming gespecialiseerd zijn, werd toegejuicht. Eén spreker wilde bevestigd zien dat deze zouden kunnen worden ingezet in geval van natuurrampen.
35. Er was unanieme steun voor de aanbeveling om een Europees Bureau voor bewapening en strategisch onderzoek op te richten. Verscheidene sprekers waren van oordeel dat dit gepaard moet gaan met meer marktopenheid in de defensiesector, wat eventueel zou kunnen leiden tot de oprichting van een interne markt. Eén spreker bepleitte herziening van het bestaande artikel 296 om dit te bewerkstelligen. Verscheidene sprekers onderstreepten het belang van adequate vermogens voor een geloofwaardig EVDB, en waren derhalve ingenomen met de aanbevelingen van de groep voor een evaluatiemechanisme voor de vermogens. Men legde er in het bijzonder de nadruk op dat het meten van de resultaten op dit gebied belangrijker was dan het meten van de ingezette middelen. Er bestond tevens ruime steun voor de aanbeveling om een Raad van ministers van Defensie op te richten.
36. Inzake de institutionele structuren steunde een aanzienlijk aantal sprekers de aanbeveling dat de hoge vertegenwoordiger verantwoordelijk blijft voor het EVDB. Verscheidene sprekers onderstreepten het belang van een passende parlementaire controle op EVDB-gebied. Sommigen waren van oordeel dat dit in wezen een zaak voor de nationale parlementen is (er werd voorgesteld om het verslag van de groep onder de aandacht van de nationale parlementen te brengen). Enkele sprekers waren echter de mening toegedaan dat het Europees Parlement een grotere rol moet krijgen, en zelfs zijn goedkeuring zou moeten geven voordat een operatie wordt gestart. Men stelde vragen over de toekomst van de parlementaire vergadering van de WEU ingeval de resterende WEU-verplichtingen aan de EU worden overgedragen. Sommigen stelden voor deze rol door het EP te laten vervullen.

iii. Conclusies

37. De heer Barnier was ingenomen met het erg positieve onthaal van het verslag van de groep door de Conventie. In verscheidene aangelegenheden was de steun voor de aanbevelingen van de groep haast algemeen. Samenvattend:
- a) Er was consensus over het voorstel om de Petersbergtaken te actualiseren en over de voorstellen om de samenhang en doeltreffendheid in crisisbeheersing te verbeteren.
 - b) De Conventie verleende in zeer ruime mate steun aan de solidariteitsclausule. Deze clausule moet nauwkeurig worden geredigeerd in het nieuwe verdrag teneinde duidelijk te zijn over de reikwijdte en het gamma van beschikbare instrumenten.
 - c) Het voorstel voor een bewapenings-/vermogensbureau werd aanvaard.
 - d) Er was brede steun om de hoge vertegenwoordiger verantwoordelijk te laten blijven voor het EVDB. Tijdens toekomstige besprekingen over de institutionele regelingen op het gebied van het externe optreden in het algemeen (volgend op het debat over het verslag van Werkgroep VII) zou hiermee rekening moeten worden gehouden.
 - e) Er werd geen consensus bereikt over de voorstellen voor flexibiliteit op het gebied van zowel crisisbeheersing als collectieve defensie. Er is echter een krachtige oproep van een aantal leden van de Conventie om hierin verder te gaan. Het praesidium zal zich moeten beraden over het verband tussen mogelijke vormen van nauwere samenwerking, de reikwijdte van een defensiebeleid waarbij alle EU-lidstaten zouden worden betrokken, en de nodige politieke solidariteit van allen.
 - f) Er was ook een krachtige oproep voor passende parlementaire controle die in eerste instantie door de nationale parlementen moet worden uitgeoefend.

3. Vragenuurtje

38. Er waren geen vragen.

II. VOLGENDE ZITTING VAN DE CONVENTIE

39. De voorzitter kondigde aan dat de volgende zitting van de Conventie zal plaatsvinden op maandag 20 januari 's middags en op dinsdag 21 januari 's morgens. Tijdens die zitting zal de werking van de instellingen worden besproken.

Plenaire zitting van 20 december 2002

LIJST VAN SPREKERS

op basis van de volgorde waarin zij het woord hebben gevoerd

Extern optreden - defensie

**Debat over het verslag van Werkgroep VII onder het voorzitterschap van de heer Dehaene
(CONV 459/02)**

**Debat over het verslag van Werkgroep VIII onder het voorzitterschap van de heer Barnier
(CONV 461/02)**

De heer Alain LAMASSOURE - Europees Parlement

De heer René van der LINDEN - Nederland (Parlement)

De heer Peter HAIN - Verenigd Koninkrijk (Regering)

De heer Louis MICHEL - België (Regering)

De heer Antonio VITORINO - Commissie

De heer Paraskevas AVGERINOS - Griekenland (Parlement)

Mevrouw Teija TIILIKAINEN - Finland (Regering)

De heer Andrew DUFF - Europees Parlement

De heer Frans TIMMERMANS - Nederland (Parlement)

De heer Lamberto DINI - Italië (Parlement)

De heer Kimmo KILJUNEN - Finland (Parlement)

De heer Hubert HAENEL - Frankrijk (Parlement)

Mevrouw Lena HJELM-WALLEN - Zweden (Regering)

Mevrouw Marta FOGLER - Polen (Parlement)

(Blauwe kaarten: Kiljunen, Serracino-Inglott, Hain, MacLennan, Kelemen)

De heer Henning CHRISTOPHERSEN - Denemarken (Regering)

De heer Valdo SPINI - Italië (Parlement)

De heer. John CUSHNAHAN - Europees Parlement

De heer Michael ATTALIDES - Cyprus (Regering)

De heer Pierre LEQUILLER - Frankrijk (Parlement)

De heer Dick ROCHE - Ierland (Regering)

De heer Elmar BROK - Europees Parlement

De heer Gijs de VRIES - Nederland (Regering)

De heer Klaus HÄNSCH - Europees Parlement

De heer Carlos CARNERO - Europees Parlement

De heer Peter SKAARUP - Denemarken (Parlement)

De heer Rytis MARTIKONIS - Litouwen (Regering)

De heer Ivan KORCOK - Slowaakse Republiek (Regering)

De heer John BRUTON - Ierland (Parlement)

Mevrouw Linda McAVAN - Europees Parlement

De heer Ernâni LOPES - Portugal (Regering)

De heer Josep BORRELL - Spanje (Parlement)

De heer. Gianfranco FINI - Italië (Regering)

De heer Ben FAYOT - Luxemburg (Parlement)

De heer Henrik HOLOLEI - Estland (Regering)

(Blauwe kaarten: Hain, MacCormick)

De heer Alberto COSTA - Portugal (Parlement)

Mevrouw Piia-Noora KAUPPI - Europees Parlement

De heer Alfonso DASTIS - Spanje (Regering)

De heer Henrik Dam KRISTENSEN - Denemarken (Parlement)

De heer Dominique de VILLEPIN - Frankrijk (Regering)

Mevrouw Hanja MAIJ-WEGGEN - Europees Parlement

De heer Adrian SEVERIN - Roemenië (Parlement)

Mevrouw Maria Eduarda AZVEDO - Portugal (Parlement)

De heer Aloiz PETERLE - Slovenië (Parlement)

Mevrouw Sylvia-Yvonne KAUFMANN - Europees Parlement

De heer Jan FIGEL - Slowaakse Republiek (Parlement)

De heer Ysar YAKIS - Turkije (Regering)

De heer Pronsias DE ROSSA - Ierland (Parlement)

De heer Peter SERRACINO-INGLOTT - Malta (Regering)

(Blauwe kaarten: Fayot, Hain, van Eekelen, MacCormick)

De heer Joschka FISCHER - Duitsland (Regering)

De heer Edmund WITTBRODT - Polen (Parlement)

Mevrouw Irena BELOHORSKÁ - Slowaakse Republiek (Parlement)

(Blauwe kaart: Kiljunen)

Mevrouw Pervenche BERÈS - Europees Parlement

De heer Georges KATIFORIS - Griekenland (Regering)

De heer Jacques SANTER - Luxemburg (Regering)

Mevrouw Teresa ALMEIDA GARRETT - Europees Parlement

De heer Jürgen MEYER - Duitsland (Parlement)

De heer István SZENT-IVANYI - Hongarije (Parlement)

De heer William ABITBOL - Europees Parlement

Mevrouw Gisela STUART - Verenigd Koninkrijk (Parlement)

De heer Sören LEKBERG - Zweden (Parlement)

De heer Alejandro MUÑOZ ALONSO - Spanje (Parlement)

Mevrouw Riitta KORHONEN - Finland (Parlement)

De heer Liviu MAIOR - Roemenië (Parlement)

De heer Hennes FARNLEITNER - Oostenrijk (Regering)

Mevrouw Cristiana MUSCARDINI - Italië (Parlement)

De heer Rihards PIKS - Letland (Parlement)

De heer Jan KOHOUT - Tsjechische Republiek (Regering)

De heer Göran LENNMARKER - Zweden (Parlement)

De heer Kemal DERVIS - Turkije (Parlement)

(Blauwe kaarten: Spini, Kiljunen, Dini)

De heer Joschka FISCHER - Duitsland (Regering)
